

Plenum

Torsdag 4.6.2026 kl. 16.01

2.1. Muntlig fråga om tillgången till vård (Kim Berg sd)

Muntligt spørsmål MFT 94/2026 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Paula Risikko: Sedan går vi till frågorna. Socialdemokratiska riksdagsgruppen börjar, ledamot Berg, varsågod.

Debatt

16.02 **Kim Berg sd:** Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te väititte täällä salissa vain kolme kuukautta sitten, että hoitojonojen kasvu on pysähtynyt Suomessa ja hoitopääsystä ”perusterveydenhuollon osalta ollaan suhteellisen samassa tilanteessa”. Arvoisa pääministeri, te ette ilmeisesti tuolloin tiennyt, mistä puhutte. THL:n tuoreet tilastot kertovat aivan muuta kuin teidän sananne. Terveyskeskuslääkärille pääsee aiempaa hitaammin. Vielä viime vuoden tammikuussa 68 prosenttia potilaista pääsi lääkärille kahdessa viikossa. Tänä vuonna tammikuussa vastaava luku oli enää 57 prosenttia, ja huhtikuussa se laski jo 55 prosenttiin. Pääministeri Orpo, tunnistanne te hallituksessa viimein hoitopääsyn todellisuuden, joka näkyy tavallisten ihmisten arjessa, vai oletteko päättäneet edelleen pitää laput silmillänne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vastaaja. Siellä on ministeri Rydman. [Vasemmalta: Orpolta kysyttiin!]

16.03 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on huomattava se, mitä tulee erikoissairaanhoidon, että hoitopääsy on parantunut ja päästään nopeammin, ja tämä on iloinen uutinen. Eli kaikista vakavimmissa sairauksissa entistä nopeammin pääsee hoitoon, ja tästä on syytä olla iloinen. [Vasemmalta: Sakkomaksu tulee!] Mutta kysyjä on sinänsä täysin oikeassa siinä, että valitettavasti perusterveydenhuollon puolella on tullut hieman takapakkia. Tämä on tietysti asia, johon on syytä kiinnittää erityistä huomiota, koska mitä paremmin se perusterveydenhuolto toimii, sitä vähemmän tulee painetta sitten myöskin sinne erikoissairaanhoidon puolelle. [Aino-Kaisa Pekonen: Näin on!] Juuri tämän johdosta tämä hallitus on nyt päättänyt niin merkittävästi panostaa tähän omalääkärimalliin, joka lähtiessään kunnolla käyntiin, tulee merkittävästi vaikuttamaan myönteisellä tavalla myöskin siihen, että perusterveydenhuollon puolella päästään ajoissa hoitoon ja että turhat käynnit karsiutuvat ja vastaavasti päästään sitten oikea-aikaisempien diagnoosien piiriin mahdollisimman ripeässä aikataulussa.

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Sieltä edustaja Berg jatkaa.

16.04 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suorastaan hätkähdyttävä tilanne on lasten ja nuorten kohdalla. Heidän lakisääteiseen hoitotakuunsa pitäisi olla kaksi viikkoa. Sitä te ette onneksi pidentäneet kolmeen kuukauteen, mutta mitä on silti tapahtunut teidän vahtivuorollanne: joulukuussa 24 vielä 71 prosenttia alle 23-vuotiaista pääsi lääkärille kahdessa viikossa, nyt osuus on pudonnut 48 prosenttiin. Siis käytännössä vain alle puolet lapsista ja nuorista saa hoitoa ajallaan, koska te pidensitte hoitotakuun kolmeen kuukauteen tammikuussa 25 ja samalla veitte hyvinvointialueilta rahat.

Miten te, pääministeri Orpo, selitätte suomalaisille perheille sen, että lapset ja nuoret eivät pääse lääkäriin? Tässä ei voita kukaan, ei ainakaan nuori eikä yhteiskunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.06 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kysymyshän on äärettömän tärkeä. Sujuva hoitopääsy on kuitenkin meidän terveydenhuoltojärjestelmän aivan olennainen osa, ja kuten varmasti tiedätte, hallitus ja virkamiehet ja meidän ammattilaiset hyvinvointialueilla tekevät kaikkensa, että nämä saadaan sujumaan, ja sitä työtä pitää jatkaa. Tämä lasten ja nuorten hoitopääsyn lakisääteinen hoitotakuu ei valitettavasti toteudu tällä hetkellä tyydyttävästi, ja hallitus aikoo tähän puuttua. Se on asia, joka pitää saada kuntoon.

Mitä tulee sitten taas lasten ja nuorten mieliterveyspalveluihin, niin terapiatakuu, joka astui voimaan 1.5., näyttäisi toimivan. Siitäkin nyt odotetaan lisää tuloksia, mutta se on ollut erittäin tärkeä uudistus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

16.06 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokainen meistä haluaa, että lapset saisivat palvelut. Mitä pääministeri äsken viittasi terapiatakuuseen, niin kyllä pettymys suomalaisille oli se, että senkin toimiala kutistettiin niin pieneen, ettei sillä todellista vaikuttavuutta ole. [Ben Zyskowitz: Te ette saaneet sitä ollenkaan aikaan!]

Me pidimme kiinni siitä, että hoitotakuuta ei romutettaisi, mutta ikävä kyllä kukaan ei voinut ymmärtää, että hallitus päätti, että kun siis 68 prosenttia suomalaisista pääsi hoitoon lääkärille kahdessa viikossa, niin te ajattelitte, että siitä voidaan säästää. Tästä säästöpäätöksestä kysyimme ja ihmettelimme, kuinka kalliiksi se tosiasiaa tulee, koska kaikkein kalleinta sotehoitoa on se, että seisotetaan ihmisiä aina jossakin jonossa. Ja minä en itse vieläkään ymmärrä, miten te voitte pystypäin valtioneuvostossa tässä seisoa ja puolustaa tätä luomustanne, että hoitoon pääsee jatkossa kolmessa kuukaudessa. Me olemme täällä useita kertoja kysyneet, [Puhemies: Aika! Kysymys!] eikö 55 prosenttia hoitopääsijöistä ole liian vähän. Ja nyt, pääministeri, kysynkin: otatteko sananne takaisin? Tilanne on radikaalisti muuttunut huonompaan, eikä niin kuin sanoitte, että on ihan sama. [Puhemies: Kysymys! — Perussuomalaisten ryhmästä: Aika!]

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten ministeri Rydman.

16.08 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin terapiatakuusta: Tämä hallitus tosiaan sääti lasten ja nuorten terapiatakuun, jota aiemmat hallitukset eivät olleet säätäneet. [Ben Zyskowitz: Te vain puhuitte!] Niissä tiedoissa, mitä nyt alustavasti olemme siitä saaneet, itse asiassa se on toiminut aika hyvin. Totta kai on niin, että ei sitä terapiatakuuta kohdenneta niille, joille jokin muu interventio toimii paremmin. Siinä on totta kai oma rajauksensa, jotta saadaan kohdennettua se takuu juuri niille, jotka sitä eniten tarvitsevat.

Se on ihan totta, että mitä tulee tämänhetkisiin hoitojonoihin perusterveydenhuollon puolella, niin siellä on todella paljon tekemistä ja tilanne ei tällä hetkellä vielä ole tyydyttävä tai hyvä niiden osalta. Mutta juuri tämän johdosta tämä hallitus kehittää tätä omalääkärimallia, joka nopeuttaa hoitoonpääsyä aivan olennaisesti. Siihen liittyviin hankkeisiin käytetään nyt 40 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueet ovat lähettäneet erittäin hyviä hakeuksia. Tämä sisältyy nyt myöskin meidän lisätalousarvioon, millä tavoin nyt sitten pystytään ottamaan huomioon näitä hyvinvointialueiden suunnittelemissa hankkeissa. [Puhemies koputtaa] Tällä tavoin pääsemme myöskin [Puhemies koputtaa] hoitojonojen lyhentämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Myönnän vielä pääministerille puheenvuoron, olkaa hyvä.

16.09 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni asiasta vastaava ministeri Rydman vastasi erinomaisesti tähän, mutta totean nyt omalta osaltani vielä nämä perusasiat: Hallituskauden aikana erikoissairaanhoidon hoitojonot on painettu alle puoleen. Perusterveydenhuollossa on valitettavasti vielä tekemistä, mutta siellä se taso on siis hieman parempi kuin silloin, kun edellinen hallitus lopetti. [Krista Kiuru: Siis mitä te puhutte?]

On otettu jonkun verran takapakkia. Tämä tiedostetaan, ja me teemme korvaavia toimenpiteitä. Yksi keskeinen on ministeri Rydmanin mainitsema omalääkärimalli, jolla nimenomaan pyritään parempaan henkilökohtaiseen palveluun, nopeampaan hoitoonpääsyyn ja hoitosuhteen jatkuvuuteen. [Krista Kiuru: Omalääkärin toteutuminen vaatii 150 miljoonaa rahaa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lindén.

16.10 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Omalääkärijärjestelmä ja hoitotakuu ovat kuin vasen ja oikea jalka. Omalääkärimalli, jota SDP tavoittelee kaikille suomalaisille ja jonka alkusanat lausuttiin edellisen hallituksen aikana, kun Juha Auvisen johdolla tehtiin mietintö siitä, millainen sen tulisi Suomessa olla, edellyttää sitä, että hoitotakuu toimii, koska vain jos pääsee terveyskeskukseen, voi jatkaa hoitoa omalla lääkärillä. Mitä tulee terapiatakuuseen, niin sen ensimmäinen askel on terveyskeskukseen pääsy. Jos ei pääse terveyskeskukseen kahdessa viikossa, ei terapiatakuukaan toteudu, koska se on sen ensimmäinen askel.

Tässä Helsingin Sanomissa, jossa referoitiin tätä THL:n tutkimusta, jonka ympärillä keskustelu nyt pyörii, oli toisella sivulla aivan erinomainen kirjoitus, joka meidän kaikkien

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

tässä salissa kannattaisi lukea, ”Terveydenhuollon järjeistämisen toisi suuria säästöjä”. Sen oli laatinut Päivi Korhonen, juuri edesmennyt yleislääketieteen professori Turun yliopistosta. Siinä sanotaan, että pitäisi voimakkaasti siirtää painopiste perusterveydenhuoltoon ja nimenomaan sinne julkiseen perusterveydenhuoltoon, terveyskeskuksiin. [Puhemies koputtaa] Onko tämä hallituksen linja?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.11 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä, tämä on hallituksen linja, että painopistettä tulee siirtää sinne perusterveydenhuollon puolelle, koska totta kai on aina sillä tavoin, että jos pystytään varhaisessa vaiheessa diagnosoimaan oikein ja jos pystytään varhaisessa vaiheessa kartoittamaan mahdolliset terveysriskit, niin se lisää aina parempaa ennustetta myöskin siihen, että sitten jos sitä erikoissairaanhoidoa ylipäätään tarvitaan, päästään paljon pienemmillä kustannuksilla ja ennuste on paljon parempi.

Voimme sinänsä olla tyytyväisiä siitä, että siellä erikoissairaanhoidon puolella tosiaankin hoitojonot ovat lyhentyneet ja entistä nopeammin pääsee hoitoon silloin kun on kyse näistä kaikista vaikeimmista sairauksista ja vaativimmista terveysjutuista, mutta ennen kaikkea nyt meillä painopisteenä on se, että pitää parantaa hoitopääsyä siellä perusterveydenhuollon puolella, juuri niin kuin edellä kuvasitte, ja siihen meidän keskeisin työkalumme on tämä omalääkärimallin kehittäminen. Se on lähtenyt itse asiassa varsin hyvin liikkeelle. Meillä on jo yli puolitoista miljoonaa suomalaista, joille on kyetty nimeämään omalääkäri tavalla tai toisella, [Puhemies koputtaa] ja tähän eivät edes sisälly työterveyshuollon asiakkaat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen.

16.12 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämän THL:n raportin mukaan viime vuonna erityisesti 0—22-vuotiaiden lasten ja nuorten hoitopääsy hidastui, ja se on vakava asia.

Kerron myös omakohtaisen esimerkin: Oma tyttäreni sai viime syksynä 0—7 vuorokautta -kiireellisyysasteella HUSin kipupoliklinikalle lähetteen. Meni 15 vuorokautta, kunnes hän sai sähköisen vastauksen: ”Olemme vastaanottaneet lähetteenne. Hoitojonot ovat 7—8 kuukautta.” Tämä on tämän päivän arkea. Kipupotilaalle tuo aika on kovin pitkä ja musertava tieto kohdatessaan. Siinä myös 24-vuotias nuori on työkyvyttömänä, kunnes on saanut avun kipuihinsa.

Teillä on 500 miljoonaa euroa yksityisiin kokeiluihin. Tuolla rahalla hyvinvointialueilla voitaisiin huolehtia siitä, että hoitoon pääsee nopeammin. [Puhemies: Aika!] Olisitteko te valmiit tekemään tämän arvovalinnan muutoksen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sieltä sitten ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.14 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus haluaa edistää oikea-aikaista hoitopääsyä. Kun tässä lähdettiin liikkeelle tästä lasten ja nuorten hoitopääsystä, niin pidän kanssa haasteena sitä, että me

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

emme ole tehneet muutoksia siihen hoitotakuuseen lasten ja nuorten osalta. Se on edelleen 14 päivää, mutta se ei toteudu tällä hetkellä. Se on vakava puute, ja myöskin siihen aiomme ohjata hyvinvointialueita puuttumaan, että se on saatava kuntoon. Sen sijaan tämä terapiatakuu, jonka toimme, on lähtenyt jo helpottamaan psykiatriseen hoitoon pääsyä, ja se on hieno ja tärkeä asia.

Mitä tulee sitten laajempaan hoitopääsyyn, niin nyt on hyvä nähdä myöskin näitä uusia välineitä, joita olemme ottaneet käyttöön. Digiklinikalla esimerkiksi voi saada ihan kymmenessä minuutissa yhteyden sinne hoitavaan tahoon, ja erittäin moni saa sieltä myöskin vastauksia ja polun eteenpäin. Se kannattaa ottaa huomioon, vaikka se ei täällä näy. Myöskin se Kela-kokeilu yli 65-vuotiaille on tuotu juuri tätä varten, [Vasemmalta: Se ei ole toiminut!] että ihmisten on mahdollista päästä nopeasti julkisen terveydenhuollon hinnalla sinne hoitoon.

Ja vielä, jos katsomme tätä hoidon jatkuvuutta, niin itse asiassa nostaisin, että meidän ei pidä katsoa pelkästään sitä, pääseekö sinne hoitoon oikeassa ajassa, vaan että se hoidon jatkuvuus myöskin toimii. Siihen tähdätään [Puhemies koputtaa] tällä omalääkärimallilla, [Puhemies koputtaa] eli on tuttu lääkäri, jonka kanssa voidaan myöskin [Puhemies: Aika!] jatkaa. [Välihuutoja vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

16.15 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten luottamus sosiaali- ja terveyspalveluihin on kärsinyt ja suorastaan romahtanut, [Ben Zyskowitz: Soteuudistuksen vuoksi!] mutta hyvä uutinen on se, että sitten kun ihminen lopulta pääsee hoitoon, niin useimmat suomalaiset ovat tyytyväisiä: hoito on hyvää, suomalaiset hoitoalan ammattilaiset osaavat asiansa. Mutta se hoitopääsy on ongelma, ja sen vuoksi SDP on puolustanut hoitotakuuta ja hoitopääsyä.

Nyt, pääministeri Orpo, teidän aikananne hoitopääsy sinne terveysasemalle lääkärin vastaanotolle on hidastunut. Ne jonot ovat kasvaneet. Te olette kuvannut sitä jonkin verran takapakiksi, mutta tilannetta suhteellisen samaksi. Mutta mikä se on se ihmisen arki? Voitteko te olla niin vieraantunut sen ihmisen arjesta, joka varaa aikaa lääkärin vastaanotolle, ja kolme kuukautta kestävät ne jonot teidän hoitotakuulainsäädäntönne mukaisesti? Voitteko te, pääministeri, tunnustaa, että syy näiden jonojen kasvamiseen on se teidän päätöksenne romuttaa toiminut hoitotakuulainsäädäntö? Voitteko te tämän tunnustaa, ja mikäli näin on, [Puhemies koputtaa] voisimmeko me palauttaa tämän hoitotakuun, joka on turvannut hoitopääsyä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. — Sitten ministeri Rydman.

16.16 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on syytä muistaa, että oli hoitotakuu yhtä tai toista, niin olennaista on se, päästäänkö siihen. Hoitotakuitahan voi asettaa vaikka minkälaisiksi, mutta jos ei niihin päästä, [Välihuutoja vasemmalta] niin silloin meillä on ongelma jossakin muussa päässä kuin siinä, mikä se hoitotakuu on.

Nyt on syytä edelleenkin alleviivata sitä, että tosiaan hoitopääsy erikoissairaanhoidon puolella, siis niiden vaativimpien sairauksien ja muiden puolella, on nimenomaisesti parantunut. [Krista Kiuru: No mutta ei se tästä hallituksesta johdu!] Nykyisin pääsee no-

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

peammin ja helpommin hoitoon. — Ilmeisestikin, täällä kun oppositio huutaa, että se ei johdu hallituksesta, niin kaikki myönteinen johtuu aina jostain muusta kuin hallituksesta, mutta negatiivinen johtuu sitten hallituksesta. Näinhän se menee.

Yhtä kaikki olennaista on se, että te olette aivan oikeassa siinä, että perusterveydenhuollon puolella valitettavasti järjestelmämme tällä hetkellä on sellainen, että se ajaa tilanteisiin, joissa hoitoonpääsy ei ole niin nopeaa kuin sen kuuluisi olla. Juuri tähän haluamme puuttua, ja siihen meidän keskeisin työkalumme on tämän uuden omalääkärimallin rakentaminen yhdessä alueiden kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä.

16.17 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olette kipanneet satoja miljoonia euroja Kela-korvauksiin, mutta samaan aikaan sillä samalla rahalla, jos se olisi osoitettu hyvinvointialueille, olisi saatu perusterveydenhuolto kuntoon ja omalääkäri kaikille suomalaisille sen sijaan, että se on nyt puoleltoista miljoonalla suomalaisella. Hoitotakuusta on luovuttu, ja seurauksena ovat jonot pidentyneet. Meillä Lapin hyvinvointialueella on omalääkärijärjestelmä käytössä. Meillä on väestö jaettu alueittain, tiimeittäin, ja siellä samalle lääkärille ja hoitajalle, ja se on johtanut jonojen lyhentymiseen. Eli se on aivan oikea suunta. On selvää, että kun omaa sairaushistoriaa ei tarvitse kertoa kerta toisensa jälkeen eri ihmiselle, vaan siellä on vastassa sama ihminen, joka tuntee suvun historian sairauksien osalta, niin se helpottaa ja nopeuttaa sitä käyntiä.

Milloin saatte lanseerattua tämän omalääkärijärjestelmän noille lopuillekin kuin tuolle puoleltoista miljoonalle suomalaiselle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.18 Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin se, että nyt on jo saatu nimettyä omalääkäri puoleltoista miljoonalle suomalaiselle, on valtava määrä ensinnäkin ottaen huomioon sen, että siihen ei ole edes laskettu niitä työterveyshoidon piirissä olevia. Kuten edustaja oikein sen kuvasi, tämä on aivan keskeinen, oikea suunta, mihin alueilla pitää mennä. Osalla alueista ollaan jo aika pitkälläkin tämän kanssa.

Todellakin on niin, että haluamme tässä myöskin antaa hyvinvointialueille mahdollisuuksia kehittää niitä omanlaisiaan omalääkäri-, omatiimimalleja, ja tätä varten olemme varanneet vielä 40 miljoonan euron erillisen määrärahan, jota nyt hyvinvointialueet ovat hakeneet. He ovat tehneet erittäin hyviä uusia hakemuksia ja ideoineet, miten he voisivat vielä kehittää tätä omalääkärimallia paremmaksi näiden hankkeiden puitteissa.

Todellakin on niin, että se, että aina kohtaa sen saman hoitajan ja saman lääkärin, joka jo tuntee entuudestaan potilaan asian, vähentää tarpeettomia käyntejä, parantaa hoidon oikea-aikaisuutta, ja kun se järjestelmä on ollut riittävän pitkään käytössä, se on omiaan myöskin lyhentämään hoitoonpääsyn määräaikoja. [Aki Lindén: Leikkasitte 130 miljoonaa terveyskeskuksilta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

16.19 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun Raahan ja Oulaskankaan sairaaloiden yöpäivystykset lopetettiin, ihmisille luvattiin, että ambulanssit kyllä kulkevat ja hoitoon pääsee. Nyt eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys ensihoidon palveluiden ja ambulanssikuljetusten rahoituksesta tulee vähentämään Pohteen alueelta kolme ensihoidon yksikköä. [Keskeltä: Ohhoh!] Pohde, kuten monet muutkin hyvinvointialueet, on talousahdingossa, ja jo tämän kevään aikana on säästösyistä vähennetty kolme ensihoidon yksikköä. Enää ei kestä vähentää.

Arvoisa ministeri Rydman, kyllä meistä Pohjois-Pohjanmaan ihmisistä tuntuu, että nyt lyödään lyötyä. Ensin lopetettiin pienten sairaaloitten yöpäivystykset, ja seuraavaksi vähenivät ambulanssitkin. Mitä te vastaatte näille ihmisille tilanteessa, jossa Pohdekin pitää tilannetta vakavana?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Rydman

16.20 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mattila, te maalailitte aivan perusteettomia kauhukuvia aikanaan Oulaskankaan yöpäivystyksen lopettamisen osalta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin! — Välihuutoja keskeltä ja vasemmalta] ja mitkään niistä kauhukuvista, joita te vääristellen silloin piditte yllä, eivät ole toteutuneet. Nyt te jatkatte tätä samaa vääristelevää linjaanne myöskin tämän ambulanssiasian osalta. [Krista Kiuru: Siis tämä on kyllä käsittämätöntä!] Tässähän on kyse nimenomaan siitä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että annetaan hyvinvointialueille mahdollisuus itse paremmin hallinnoida sitä sairaankuljetus- ja ambulanssiasiaa. [Välihuutoja] Ja kun te kysyitte, mitä haluamme vastata Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen väelle siitä, että olemme tällaisen esityksen tuoneet, [Anne Kalmari: Ruumisauto riittää!] niin vastaamme, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuehan on kannattanut tätä esitystä, kannattaa esitystä ja toteaa, että tämä on hyvä ja tarpeellinen esitys, [Hälinää — Puhemies koputtaa] joka mahdollistaa hyvinvointialueille paljon aiempaa tarkoituksenmukaisemman tavan järjestää sairaankuljetus- ja ambulanssiasiat, joten erittäin hyvä uutinen sekin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, nyt kuunnellaan kaikessa rauhasa. Kysytään ja kuunnellaan. — Sitten seuraavaksi edustaja Forsgrén.

16.22 **Bella Forsgrén vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on kriittinen. Hoitojonot ovat pitkät, ja ihmisten oikeus saada oikea-aikaisesti palveluita ei tällä hetkellä toteudu. Erityisen huolissani olen lasten ja nuorten tilanteesta. Heillä tosiaan olisi oikeus kahden viikon sisällä päästä hoitoon, mutta tämä oikeus nyt ei toteudu. Tämä ei ole loppaus, vaan tosiaan lasten ja nuorten osalta oikeus. Olisinkin kysynyt hallitukselta: kai te edes lasten ja nuorten oikeudesta saada oikea-aikaista hoitoa huolehditte?

Arvoisa pääministeri Orpo, teidän hallituksenne perusteli hoitotakuun romuttamista väittämällä aikanaan, että tiukempi hoitotakuu ei toiminut ja jonot olivat pidentyneet, mutta THL:n tilastot sanovat suoraan päinvastaista. Edellisen hallituksen politiikka toimi: jonot perusterveydenhuoltoon alkoivat lyhentymään, ja hoitoonpääsy parantui. Nyt kun hoitotakuu on romutettu ja rahoitusta leikattu, tilastot kertovat jälleen selvää kieltä: hoitoonpääsy on merkittävästi heikentynyt. Data ei valehtele. Arvoisa pääministeri, kysyisinkin teiltä: mitä te sanotte niille sadoilletuhansille suomalaisille, joiden hoitoonpääsy on hei-

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

kentynyt teidän hallituksen tekemän politiikan seurauksena? [Ben Zyskowicz: Eihän lasten hoitotakuuseen ole edes koskettu!] — Rahaa on leikattu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Orpo.

16.23 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että se tilanne on nyt heikompi kuin se oli vuosi tai kaksi sitten, mutta jos katsotaan koko hallituskauden aikana, niin se on hieman parempi kuin silloin kun edellinen hallitus lopetti. [Vasemmalta: Ei ole! — Välihuutoja]

Me teemme töitä sen eteen, että me saamme tämän koko järjestelmän toimimaan. Me ollaan tehty sitä hallituksessa lainsäädännön muodossa. Me ollaan tehty sitä yhdessä hyvinvointialueiden kanssa. Sitä tekevät kymmenentuhannet ammattilaiset ympäri Suomen. Vain ja ainoastaan tavoitteena on, että suomalainen ihminen pääsee hoitoon, kun sitä tarvitsee. Esimerkiksi erikoissairaanhoidon osalta hoitopääsy toteutuu nyt paljon paremmin. Kyllä, siellä on pystytty purkamaan korona-aikana kertynyttä jonoa, mikä on täysin ymmärrettävää.

Asiat menevät eteenpäin. Tämä puolitoista miljoonaa ihmistä omalääkärimallin piiriin ja omatiimi-, omalääkäri- ja omahoitajamallin kehittäminen ovat hienoja asioita, joilla me korjaamme tätä ongelmaa. Nämä ovat hienoja asioita. Samaan aikaan kun me luovuimme mekaanisesta hoitotakuusta, me olemme pystyneet purkamaan, muistaakseni sadoissa miljoonissa, vuokralääkäreille maksettavia korvauksia ja pystytty käyttämään niitä niiden omien lääkäreiden ja hoitajien palkkoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Aika. Kiitoksia. — Edustaja Pekonen.

16.24 **Aino-Kaisa Pekonen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että me kaikki olemme tässä salissa samaa mieltä siitä, että jokaisen on päästävä ajoissa hoitoon, mutta, arvoisa pääministeri, ette te oikein suostunut tässä myöntämään, että tämä perusterveydenhuollon hoitotakuu ei toimi. Hoitopääsy on vaikeutunut. THL:n raportti, joka tällä viikolla on julkaistu, kertoo siitä, että suomalaiset joutuvat odottamaan hoitopääsyä entistä pidempään, ja tämä on pitkä aika jokaiselle ihmiselle, joka odottaa omaa aikaansa sinne hoitoon. Tästä me vasemmistoliitossa varoitimme silloin, kun hallitus päätti pidentää tätä hoitotakuuta kahdesta viikosta kolmeen kuukauteen.

Arvoisa ministeri Rydman, te tuossa aikaisemmin puhuitte turhista käynneistä. Nyt haluan kysyä teiltä: mikä teidän mielestänne on se turha käynti sinne terveydenhuoltoon, kun tälläkin hetkellä tulee erittäin paljon viestiä siitä, että ihmisten on erittäin vaikea päästä vastaanotolle?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.25 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Turha käynti on sellainen, jolla asiakas ei saa sitä tarvitsemaansa hoitoa, jolloin käydään läpi esimerkiksi samoja asioita, joita ollaan käyty jo monta kertaa aiemminkin. Tähän juuri viittasin sillä, että kun saamme paremman omalääkäri-, omatiimimallin, jossa hoitohenkilökunta jo valmiiksi tietää, mistä on kyse, mikä on hoitohistoria, mitä on

Punkt i protokollet PR 61/2026 rd

aiemmin käyty läpi, niin silloin tällaisia käyntejä, joilla ei saavuteta terveyshyötyjä, pystytään vähentämään ja kohdentamaan aikoja niille, jotka aidosti niitä tarvitsevat.

Todellakin, kuten itsekin edellä kuvasitte, se, että meillä on hoitotakuu, joka ei kuitenkaan toteudu, se paperilla oleva hoitotakuu ei silloin auta. Me tarvitsemme silloin järjestelmätason muutoksia, ja juuri tähän me tähtäämme. Me emme säädä paperille jotakin hoitotakuuta, joka ei käytännössä toimi, [Krista Kiuru: Olettehan säätäneet hoitotakuusta!] vaan me rupeamme rakentamaan hyvää omalääkäri-, omatiimimallia, jossa varmistamme sen, että hoidon jatkuvuus ja asiakkaan tuntemus on myöskin hoivahenkilökunnalla mahdollisimman hyvä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

16.26 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohtuullisilla terveydenhuollon asiakasmaksuilla on myös merkitystä hoitoonpääsulle. Otan esimerkin lapsesta, jolle tehdään umpisuolenleikkaus: Kun hallitus aloitti, tästä operaatiosta ja kolmesta sairaalapäivästä meni asiakasmaksua 125 euroa. Kun hallitus lopettaa, tästä samasta operaatiosta menee 470 euroa, [Vasemmalta: Oho!] siis lähes 500 euroa. Se on iso summa kenelle perheelle tahansa. [Vasemmalta: Kyllä!] Siksi kysyn teiltä, ministeri Rydman: onko teidän mielestänne tällaisessa tilanteessa tämä asiakasmaksu perheelle kohtuullinen, ja onko teillä hallituksella tarkoitus, että ihmiset joutuvat maksamaan terveyspalvelut kahteen kertaan, ensinnä veroilla ja sen jälkeen vielä Euroopan korkeimmilla asiakasmaksuilla? [Aino-Kaisa Pekonen: Hyvä kysymys!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Rydman.

16.27 **Sosiaali- ja terveysministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eivät nämä asiakasmaksujen korotukset miellyttäviä päätöksiä ole, eikä se ole alkuunkaan miellyttävä tilanne, että olemme siinä taloudellisessa tilanteessa, jossa olemme. Te olette itsekin talousmies, arvoisa edustaja Lohi, ja ymmärrätte oikein hyvin sen, että julkisen taloutemme tila on kovasti kurja. Samalla on kuitenkin syytä muistaa, mitkä ovat meidän vaihtoehtomme: velkaantua entistä nopeammin, korottaa veroja vai karsia palveluita? Ehkä sitten tässä kokonaisuudessa kuitenkin asiakasmaksujen korotukset, niin ikäviä kuin ne ovatkin, ovat päätöksinä sieltä vähemmän haitallisesta päästä. [Välihuutoja vasemmalta — Krista Kiuru: Oho, olipa erikoinen ajatus!]

Täytyy kuitenkin muistaa se, että useimmat näistä asiakasmaksujen korotuksista, joita tällä hetkellä on jouduttu valitettavasti tekemään, kohdistuvat sellaisiin operaatioihin, joita ei hirvittävän monta kertaa elämän aikana yleensä kohdalle osu. Lisäksi meillä on myöskin maksukatot, jotka tulevat aika nopeasti vastaan. Eli jos vuoden aikana on tullut erityisen paljon asiakasmaksuja, niin lopulta [Puhemies koputtaa] niitä ei sitten enää peritä. Kohtuullistamista pystytään myöskin hakemaan eräissä tapauksissa.